

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH WE WROCŁAWIU			
SYLABUS DO ZAJĘĆ NA KIERUNKU PEDAGOGIKA I STOPNIA			
Nazwa zajęć	Podstawy pracy z osobami niepełnosprawnymi		
Moduł zajęć	Moduł specjalnościowy: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z gerontologią społeczną		
Rok studiów	III rok studiów		
Semestr studiów	5 semestr studiów		
Poziom studiów	Studia pierwszego stopnia		
Punkty ECTS	3 ECTS		
Reżim	Zajęcia obowiązkowe		
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów ze współczesnymi modelami niepełnosprawności, podstawami prawnymi i organizacyjnymi wsparcia, a także z metodami edukacyjno-terapeutycznymi i adaptacyjnymi stosowanymi w pracy z osobami o różnych rodzajach niepełnosprawności. Studenci zdobędą umiejętności diagnozy potrzeb, planowania i realizacji działań inkluzyjnych z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa oraz interdyscyplinarnej współpracy.		
Wymagania wstępne	Znajomość pojęć z zakresu pedagogiki i psychologii.		
Kod efektu	Treść efektów uczenia się	Metoda weryfikacji	Forma zajęć
Wiedza			
K_W07	Student ma zaawansowaną wiedzę o specyfice środowisk wychowawczych osób z niepełnosprawnościami, ich potrzebach i społeczno-kulturowych uwarunkowaniach.	Egzamin, Zaliczenie	wykład, ćwiczenia
K_W08	Student zna metodykę pracy pedagogicznej i terapeutycznej z osobami niepełnosprawnymi, potrafi dobrać techniki i narzędzia adekwatne do rodzaju niepełnosprawności.	Egzamin, Zaliczenie	wykład, ćwiczenia
K_W09	Student rozumie zasady bezpieczeństwa, higieny i dostępności w instytucjach wspierających osoby z niepełnosprawnościami.	Egzamin, Zaliczenie	wykład, ćwiczenia
Umiejętności			
K_U03	Student potrafi diagnozować potrzeby edukacyjne i opiekuńcze osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz prognozować skutki proponowanych działań.	Obserwacja studenta	wykład, ćwiczenia
K_U12	Student umie stosować i modyfikować różnorodne metody wychowawcze i terapeutyczne (m.in. podejście sensoryczne, elementy metody Montessori czy terapii zajęciowej) w pracy indywidualnej i grupowej.	Obserwacja studenta,	wykład, ćwiczenia
K_U13	Student potrafi skutecznie komunikować się z osobami z ograniczeniami percepcyjnymi i ruchowymi oraz z ich rodzinami i zespołem wielospecjalistycznym, przewidując i uzasadniając swoje rozwiązania.	Obserwacja studenta,	wykład, ćwiczenia

Kompetencje społeczne			
K_K02	Student świadomie wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktycznej pracy z osobami niepełnosprawnymi, rozumiejąc społeczne znaczenie inkluzji.	Obserwacja studenta	ćwiczenia
K_K06	Student podejmuje samodzielne decyzje w działaniu na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ponosząc odpowiedzialność za etyczną i bezpieczną realizację wsparcia.	Obserwacja studenta	ćwiczenia
Treści programowe			
Forma zajęć: wykład			
1. Zajęcia organizacyjne. Przedstawienie programu wykładów na bazie sylabusu oraz omówienie zasad uzyskania zaliczenia. 2. Modele niepełnosprawności – medyczny, społeczny, biopsychospołeczny; konsekwencje dla praktyki. 3. Podstawy prawne i organizacyjne – Konwencja ONZ, ustawa o rehabilitacji, system orzecznictwa. 4. Uniwersalne projektowanie (Universal Design) – zasady dostępności w edukacji i przestrzeni publicznej. 5. Komunikacja alternatywna i wspomagająca (AAC) – symbole, piktogramy, technologie wspierające porozumiewanie się. 6. Metody pedagogiczno-terapeutyczne – podejście sensoryczne, terapia zajęciowa, Montessori w pracy z osobami niepełnosprawnymi. 7. Technologie wspierające – urządzenia ortopedyczne, narzędzia ICT, adaptacje materiałów. 8. Adaptacja środowiska i materiałów – projektowanie zajęć i przestrzeni przyjaznej potrzebom różnych niepełnosprawności. 9. Interdyscyplinarność w pracy z osobami niepełnosprawnymi – rola zespołu: pedagog, psycholog, logopeda, rehabilitant. 10. Etyka i standardy zawodowe – prawo do autonomii, tajemnica zawodowa, poszanowanie godności. 11. Monitorowanie i ewaluacja wsparcia – narzędzia oceny efektów, modyfikacja planu działań.			
Forma zajęć: ćwiczenia			
1. Zajęcia organizacyjne. Przedstawienie programu ćwiczeń na bazie sylabusu oraz omówienie zasad uzyskania zaliczenia. 2. Integracja sensoryczna według A. Jean Ayres – Ćwiczenia usprawniające modulację bodźców dotykowych, przedsionkowych i proprioceptywnych za pomocą huśtawek, wałków i piłek rehabilitacyjnych. 3. Model TEACCH (Eric Schopler) – Warsztat organizacji przestrzeni i sekwencjonowania zadań dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; układanie „stacji pracy” i wizualnych harmonogramów. 4. Analiza zachowania (ABA) wg B.F. Skinnera – Sesja kształtowania pożądanych zachowań przez wzmacnianie pozytywne i próbkowanie próg behawioralny (shaping). 5. Metoda Montessori (Maria Montessori) w pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie – Przygotowanie i wykorzystanie pomocy dydaktycznych typu „kurs gramotności” dostosowanych do indywidualnych kompetencji. 6. Kinezylogia edukacyjna według Paula Dennisona			

– Zestaw ćwiczeń ruchowo-mózgowych (cross-crawl, Hook-ups) wspierających koncentrację i koordynację.		
7.	Snoezelen	– środowisko wielozmysłowe
– Tworzenie kącika relaksacyjno-stymulującego (światło, dźwięk, tekstury) i prowadzenie krótkich sesji terapeutycznych.		
8.	Metoda symultaniczno-sekwencyjna Rozumienia Tekstu (M. Bogdanowicz)	
– Ćwiczenia usprawniające percepcję wzrokową i rozumienie czytanego tekstu przez jednocześnie wielokanałowe przekazywanie informacji.		
9.	Bobath	– terapia neuro-rozwickająca
– Praca nad tonusem i wzorcami ruchowymi w podejściu neurofizjologicznym (ćwiczenia odruchowe, hamujące i wspomagające).		
10.	PECS (Picture Exchange Communication System) Bondy & Frost	
– Warsztat tworzenia i używania kart obrazkowych do wspierania komunikacji alternatywnej u osób z trudnościami w mowie.		
11.	Model „Małych kroków” (graded tasks)	
– Planowanie i przeprowadzanie zadań o rosnącym stopniu trudności, monitorowanie progresu i modyfikacja kolejnych kroków zgodnie z zasadą sukcesywnego przyrostu umiejętności.		
Praca własna		
1. Zapoznanie się z literaturą przedmiotu.		
2. Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia.		
Metody dydaktyczne	Wykład: wykład konwersatoryjny, wykład z prezentacją multimedialną Ćwiczenia: problemowe dyskusje, meta plan, praktycznego działania, projektowanie zadań, metoda przypadków, burza mózgów, projekty grupowe i prezentacje multimedialne	
Narzędzia dydaktyczne	Wykład: prezentacja multimedialna Ćwiczenia: prezentacja multimedialna	
Skala ocen	Na ocenę 2	Student osiągnął przedmiotowy efekt uczenia się w maksymalnie 50% - wskaźnik osiągnięcia efektu stanowi odzwierciedlenie oceny zaliczeniowej / egzaminacyjnej.
	Na ocenę 3	Student osiągnął przedmiotowy efekt uczenia się w 51%-60% - wskaźnik osiągnięcia efektu stanowi odzwierciedlenie oceny zaliczeniowej / egzaminacyjnej.
	Na ocenę 3,5	Student osiągnął przedmiotowy efekt uczenia się w 61%-70% - wskaźnik osiągnięcia efektu stanowi odzwierciedlenie oceny zaliczeniowej / egzaminacyjnej.
	Na ocenę 4	Student osiągnął przedmiotowy efekt uczenia się w 71%-80% - wskaźnik osiągnięcia efektu stanowi odzwierciedlenie oceny zaliczeniowej / egzaminacyjnej.
	Na ocenę 4,5	Student osiągnął przedmiotowy efekt uczenia się w 81%-90% - wskaźnik osiągnięcia efektu stanowi odzwierciedlenie oceny zaliczeniowej / egzaminacyjnej.
	Na ocenę 5	Student osiągnął przedmiotowy efekt uczenia się w 91%-100% - wskaźnik osiągnięcia efektu stanowi odzwierciedlenie oceny zaliczeniowej / egzaminacyjnej.
Kryteria oceny	Wykład: Podejście do egzaminu uwarunkowane jest otrzymaniem pozytywnej oceny z ćwiczeń. Egzamin w formie ustnej poprzez wylosowanie 3 pytań. Każde pytanie egzaminacyjne oceniane jest oddzielnie. Końcowa ocena z egzaminu to średnia z ocen z wszystkich pytań. Aby uzyskać wynik pozytywny z każdego z pytań trzeba uzyskać minimum ocenę 3.	

Obserwacja studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego wynikającego z roli pedagoga. Student, który nie zaliczył egzaminu ma prawo podejść do egzaminu w drugim terminie zorganizowanego w sesji poprawkowej. Ćwiczenia: 100% obecności na zajęciach, uzyskanie $\geq 60\%$ wymaganej punktacji za przewidziane formy weryfikacji efektów uczenia się, pozytywna postawa zawodowa. Usprawiedliwiona nieobecność musi zostać odrobiona w uzgodnieniu z wykładowcą przedmiotu i w terminie wskazanym przez niego w sposób zapewniający prawidłową weryfikację efektów uczenia się przypisanych do danego przedmiotu. Nieobecności nieodpracowane skutkują brakiem zaliczenia przedmiotu. Test jednokrotnego wyboru składający się z 25 pytań. Test ma na celu sprawdzenie stopnia opanowania treści objętych programem zajęć. Każde pytanie ma formę zamkniętą z czterema wariantami odpowiedzi, z których tylko jeden jest prawidłowy. Za każdą poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 punkt. Brak odpowiedzi lub odpowiedź błędna lub zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi skutkuje przyznaniem 0 punktów za dane pytanie. Obserwacja studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego wynikającego z roli pedagoga.		
Formy aktywności	Godziny	ECTS
Wykład	10	0,4
Ćwiczenia	10	0,4
Lektorat	-	-
Seminarium	-	-
Praktyki zawodowe	-	-
Praca własna	55	2,2
Łącznie:	75	3
Literatura podstawowa		
1. Kijak R., Pogórska-Jachnik D., Stec K., Niepełnosprawność. Wyzwania. Praca socjalna, Difin 2020. 2. Giedroń M., Niepełnosprawność w Polsce w wymiarze politycznym i społecznym, Difin 2020. 3. Wrona S., Rottermund J., Praca na rzecz osób niepełnosprawnych, Oficyna Wydawnicza Humanitas 2016. 4. Zajac P., Niezbędnik pedagoga specjalnego, Wydawnictwo Harmonia 2023.		
Literatura uzupełniająca		
1. Błęszyński J., Orłowska M., Czas wolny w służbie niepełnosprawności, Wydawnictwo Naukowe PWN 2018. 2. Kwieciński Z., Śliwierski B., Pedagogika. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo PWN 2019. 3. Głodkowska J., Dydaktyka specjalna, Wydawnictwo Naukowe PWN 2017. 4. Chrzanowski I., Pedagogika specjalna, Impuls 2021.		
Inne		
-		